

3 § Begreppet skärgård.

Skärgård finns i havsområden och insjöområden. Begreppet skärgård är indelat i följande kategorier:

- 1) yttre skärgård,
- 2) mellanskärgård,
- 3) inre skärgård,
- 4) skärgård på fastlandet.

Med yttre skärgård avses skärgård som ligger längst bort från fastlandet och till vilken det inte finns någon fast vägförbindelse. Med mellanskärgård avses skärgård som ligger mellan inre skärgård och yttre skärgård. Med inre skärgård avses skärgård som ligger närmast fastlandet. Med skärgård på fastlandet avses sådana områden på fastlandet som ligger nära vattendrag och som splittras kraftigt av vattendrag.

Vid identifiering av skärgårdskategori iakttas den skärgårdsklassificering som Finlands miljöcentral har publicerat.

3 §. Begreppet skärgård. Paragrafen föreslås bli helt omarbetad. Enligt förslaget utökas den med två nya moment. Syftet med de föreslagna ändringarna är att precisera begreppet skärgård och binda det till ett färskt kunskapsunderlag.

Enligt föreslagna 1 mom. finns skärgård i havsområden och insjöområden. Bestämmelsen motsvarar i praktiken den gällande bestämmelsen. Även i gällande 3 § avgränsas begreppet skärgård till att avse öar i havsområdet och i insjövattendragen. Begreppet skärgård avses omfatta fyra skärgårdskategorier. Dessa är yttre skärgård, mellanskärgård, inre skärgård och skärgård på fastlandet. Kategorierna motsvarar den skärgårdsklassificering som Finlands miljöcentral publicerade 2022. Klassificeringen baserar sig i huvudsak på naturgeografin och trafikförbindelserna i skärgårdsområdena.

Föreslagna 2 mom. innehåller bestämmelser om skärgårdskategoriernas väsentliga särdrag. Med yttre skärgård avses skärgård som ligger längst bort från fastlandet och till vilken det inte finns någon fast vägförbindelse. Yttre skärgård karakteriseras i praktiken av vidsträckta vattenområden och långa avstånd till andra öar. Avsaknaden av fast vägförbindelse medför i praktiken att yttre skärgård karakteriseras av att den nås från fastlandet med hjälp av färjor eller förbindelsefartyg. Yttre skärgård förekommer inte i insjöområdena, utan i praktiken endast i havsområden. Vidare avser mellanskärgård enligt förslaget skärgård som ligger mellan inre skärgård och yttre skärgård. Mellanskärgård karakteriseras i praktiken av ett stort antal öar och relativt korta avstånd till andra öar. Områden som hör till mellanskärgård kan i regel nås från fastlandet med förbindelsefartyg eller färjor och i regel finns det ingen fast vägförbindelse från fastlandet till mellanskärgård. Med inre skärgård avses enligt bestämmelsen skärgård som ligger närmast fastlandet. Inre skärgård karakteriseras således av stora markarealer. I regel nås inre skärgård via en fast vägförbindelse. I paragrafen föreslås dessutom en bestämmelse enligt vilken skärgård på fastlandet avser områden som splittras kraftigt av vattendrag. Sådana områden förekommer i synnerhet i inlandets insjöområden. I praktiken avgränsas områdena vid betydande vattendrag. Det är inte ändamålsenligt att enskilda yttersta spetsar av uddar på halvöar eller splittrade, smala kustnära områden betraktas som skärgård på fastlandet, utan det som avses är större sammanhängande områden. Områden med öar som inte bildar skärgård faller utanför begreppet skärgård.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om att vid identifiering av skärgårdskategori iakttas den skärgårdsklassificering som Finlands miljöcentral har publicerat. I skärgårdsklassificeringen placeras skärgårdskategorierna på kartan och gränserna mellan områden som hör till olika skärgårdskategorier fastställs. Den klassificeringen ska enligt förslaget tillämpas vid tolkningen av begreppet skärgård och skärgårdskategorierna enligt skärgårdslagen. Om skärgårdsklassificeringen ses över är det ändamålsenliga att

den nyaste versionen av klassificeringen används vid tolkningen av begreppet skärgård i bestämmelsen och vid identifieringen av skärgårdskategorier.

9 a § Velfärdsområde med skärgårdsförhållanden

Ett velfärdsområde inom vilket det finns sådan skärgård som avses i 3 § kan fastställas som ett velfärdsområde med skärgårdsförhållanden.

Velfärdsområden med skärgårdsförhållanden fastställs på basis av skärgårdspoäng. Vid poängsättningen beaktas antalet fast bosatta skärgårdsinvånare och säsongsbosatta i skärgården, deras andel av hela velfärdsområdets befolkning samt skärgårdsförhållandena i velfärdsområdet. Med skärgårdsförhållanden avses skärgårdsareal samt förekomsten i velfärdsområdet av områden som tillhör en skärgårdskategori. Stadsregionernas centrala tätorter beaktas inte vid poängsättningen.

Närmare bestämmelser om fastställande av velfärdsområden med skärgårdsförhållanden och beräkning av skärgårdspoäng samt en förteckning över velfärdsområden med skärgårdsförhållanden utfärdas genom förordning av statsrådet. Förteckningen ska ses över vart femte år för att säkerställa att informationen i den är aktuell.

9 a §. Velfärdsområde med skärgårdsförhållanden. Till skärgårdslagen fogas en ny bestämmelse som gäller velfärdsområden med skärgårdsförhållanden. I paragrafen föreslås bestämmelser om hur velfärdsområden med skärgårdsförhållanden fastställs och om skärgårdspoäng. Bakgrunden till paragrafen är en avsikt att identifiera de särdrag som skärgårdsförhållanden innebär för att därigenom främja utvecklingen i de velfärdsområden där skärgårdsförhållandena medför väsentliga svårigheter när det gäller att ordna och producera tjänster.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken ett velfärdsområde inom vilket det finns sådan skärgård som avses i 3 § kan fastställas som ett velfärdsområde med skärgårdsförhållanden. Fastställandet förankras i det i lag definierade begreppet skärgård genom en uttrycklig hänvisning. I ett velfärdsområde med skärgårdsförhållanden kan en eller flera i 3 § avsedda skärgårdskategorier förekomma.

Enligt föreslagna 2 mom. fastställs velfärdsområdena med skärgårdsförhållanden på basis av skärgårdspoäng. Vid poängsättningen beaktas antalet permanent boende och säsongsbosatta i skärgården, deras andel av hela velfärdsområdets befolkning samt skärgårdsförhållandena i velfärdsområdet. Säsongsbosatta använder hälso- och sjukvårdstjänster på ett sätt som är jämförbart med ordinarie invånare. Lagstiftningen gör det möjligt att använda hälso- och sjukvårdstjänster oberoende av bosättningsort. Enligt 47 § i hälso- och sjukvårdslagen får en person välja vid vilken hälsovårdscentral eller vilken hälsostation vid en hälsovårdscentral han eller hon vill få de hälso- och sjukvårdstjänster som avses i den lagen, oavsett inom vilket velfärdsområdes område hälsovårdscentralen eller hälsostationen finns. Enligt 50 § i den lagen ska brådskande sjukvård ges till den patient som behöver det oberoende av var patienten är bosatt. Säsongsbosatta är alltså en väsentlig faktor när det gäller velfärdsområdets verksamhet. Med skärgårdsförhållanden i ett velfärdsområde avses enligt föreslagna 3 § skärgårdsarealen i velfärdsområdet samt förekomsten av områden som tillhör en skärgårdskategori. Med förekomsten av områden som tillhör en skärgårdskategori avses i sin tur hur mycket av en viss skärgårdskategori som förekommer i velfärdsområdet i förhållande till velfärdsområdets areal. Genom kriteriet blir det möjligt att indirekt beakta bland annat

servicens tillgänglighet. I regel kan tillgängligheten anses vara sämre för dem som bor i yttre skärgård och mellanskärgård jämfört med dem som bor i inre skärgård och i skärgård på fastlandet. I momentet föreslås dessutom en bestämmelse enligt vilken stadsregionernas centrala tätorter inte beaktas i poängsättningen. Syftet med bestämmelsen är att utesluta urbana skärgårdsområden från bestämmelsens tillämpningsområde. Det ändamålsenliga är att begreppet stadsregionernas centrala tätorter tolkas utifrån Finlands miljöcentrals definition av central tätort, som utgår från en nedre gräns på cirka 15 000 invånare. Genom den föreslagna bestämmelsen utesluts bland annat stadskärnorna i Nådendal, Kuopio och Torneå från definitionen.

Enligt föreslagna 3 mom. utfärdas närmare bestämmelser om fastställande av välfärdsområden med skärgårdsförhållanden och beräkning av skärgårdspoäng samt en förteckning över välfärdsområden med skärgårdsförhållanden genom förordning av statsrådet. Förteckningen över välfärdsområden med skärgårdsförhållanden ska enligt förslaget ses över vart femte år för att säkerställa att informationen i den är aktuell.